

29 травня 2014 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оформлення спадщини». Відповідно до цього законодавчого акту сільські та селищні ради наділяються повноваженнями щодо оформлення спадщини (зокрема видачі свідоцтва про право на спадщину).

Нотаріальна палата України як єдина професійна організація нотаріусів в Україні вважає, що Закон не може бути підписаний Президентом України через те, що видача свідоцтва про право на спадщину – це лише кінцевий результат складної процедури із встановленням всіх осіб, які мають право на спадщину, складу спадщини, до якої може входити як рухоме так і нерухоме майно, в тому числі і майно, що знаходиться за межами відповідного населеного пункту, а інколи і за межами України, з визначенням часток та їх розмірів, перевірки відсутності заборон, арештів тощо.

Здійснення заходів щодо оформлення спадщини фактично ставиться в залежність від періодичності сесій сільських та селищних рад. Набрання чинності такими змінами матиме наслідком звуження існуючих прав, а отже суперечить частині третій статті 22 Конституції України, за якою при прийнятті нових законів або внесенні зміни до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Делегування повноважень з оформлення спадкових прав нотаріусам обумовлено встановленням для них законодавством кваліфікаційних вимог, які гарантують надання професійної оцінки юридичним фактам та дотримання права осіб на правову допомогу під час вчинення нотаріальних дій, пов'язаних зі спадкуванням.

У свою чергу, можливе наділення органів місцевого самоврядування повноваженнями щодо оформлення прав на спадщину жодним чином не гарантує особі відповідного рівня професійності та безпеки в оформленні прав.

Результатом передачі повноважень з оформлення спадкових прав стане, на жаль, не захист найбільш незахищених верств населення, а навпаки, безкінечні судові спори.

Ключовою тезою при обговоренні на пленарному засіданні Верховної Ради України законопроекту стало максимальне здешевлення оформлення спадщини для жителів сільської місцевості. Слід наголосити, що майже всі платежі є обов'язковими і не залежить від волі нотаріуса.

Обмеження населення сільської місцевості у їхньому праві на отримання професійної правової допомоги при оформленні спадкових прав є порушенням конституційних гарантій, а відтак і втрати довіри до державних інституцій.

З огляду на це Нотаріальна палата України вважає запропонований Законом механізм оформлення прав на спадщину сільськими, селищними радами недоцільним, тому Президент України має скористатись правом вето.

У свою чергу, ми готові взяти участь у напрацюванні відповідних законопроектів для їх подальшого розгляду на засіданнях Верховної Ради України.